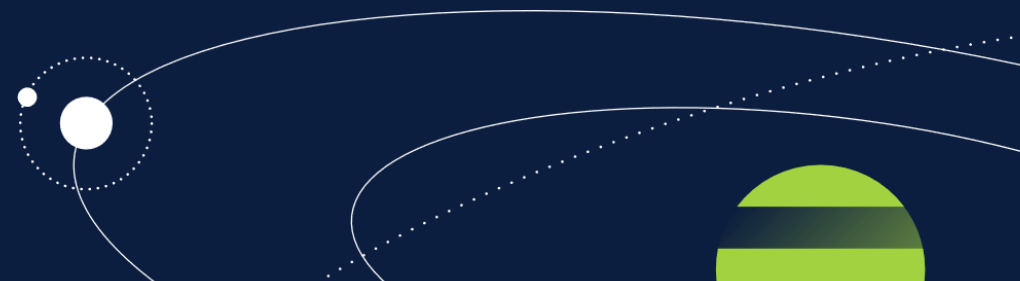

Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2024 m. liepos 22 d. – rugpjūčio 18 d.
2024 m. 30–33 savaitės

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

Grįžtame po trumpų vasaros atostogų. Kaip dažnai įprasta, vasarą teisėkūros srityje štilius – Seimo sesija dar neprasidėjusi, tad artimiausiu metu naujų įstatymų pokyčių galime nesitikėti.

Nepaisant to, turime keletą aktualių naujienų: Aplinkos ministerija priėmė naują pirkimų tvarkos aprašą, taikomą ne perkančiosioms organizacijoms ir perkantiesiems subjektams, bei VPT naujienų, susijusių su įvykusiais aukcionų mokymais, kvietimu teikti pastabas tipinių paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutarties sąlygų projektui bei teisėkūros pakeitimais kibernetinio saugumo reguliavime, kurie įsigalios nuo spalio vidurio. Taip pat pristatome įdomią Lietuvos apeliacinio teismo nutartį, kurioje sprendžiama dėl viešojo pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo partnerio lėšomis.

Malonaus skaitymo!

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (Aplinkos ministerija) 2024-07-24 įsakymu [Nr. D1-250](#) patvirtino „Ūkio subjektų, kurie nėra perkančiosios organizacijos pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą ir nėra perkantieji subjektai pagal Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymą, pirkimų vykdymo tvarkos aprašą“ (Aprašas).

Aprašas nustato reikalavimus pareiškėjų (kurie nėra laikomi perkančiosiomis organizacijomis ir perkančiaisiais subjektais) vykdomiems pirkimams, kurie iš dalies finansuojami Aplinkos ministerijos ir (ar) jos pavaldžių institucijų lėšomis ir kuriais įgyvendinami projektai, finansuojami Atliekų prevencijos ir tvarkymo, Aplinkos apsaugos rėmimo, Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo ir Klimato kaitos programų, Modernizavimo fondo arba Europos Sąjungos aplinkos ir klimato politikos (LIFE) ir Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos lėšomis.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT: [informuoja](#)** apie nacionalinio kibernetinio saugumo reguliavimą reglamentuojančių teisės aktų bei su juo susijusių teisės aktų pakeitimus, įsigaliojančius nuo 2024-10-18. Viešųjų pirkimų sričiai aktualus pakeitimas susijęs su sąvokos „pirkimo vykdytojas, valdantis ypatingos svarbos informacinę infrastruktūrą“ pašalinimu iš viešųjų pirkimų reguliavimo. Vietoje to įvesta nauja „pirkimo vykdytojo, laikomo esminiu kibernetinio saugumo subjektu“ sąvoka pagal Kibernetinio saugumo įstatymą. Pirkimo vykdytojai turėtų patikrinti, ar jų statusas atitinka naują apibrėžimą, ir pasiruošti galimiems papildomiems nacionalinio saugumo reikalavimams nuo 2024-10-18.
2. **VPT: [dalijsi](#)** mokymų įrašu „Elektroninio aukciono praktiniai mokymai“. Mokymų metu pristatyta, kada verta vykdyti elektroninį aukcioną, kokie jo plusai, kokios galimos rizikos, aptarti elektroninio aukciono žingsniai ir parametrai, į kuriuos svarbu atkreipti dėmesį. Mokymų įrašą galite peržiūrėti [čia](#).
3. **VPT: [kviečia](#)** teikti pastabas dėl tipinių paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutarties sąlygų. Pastabas dėl tipinių paslaugų pirkimo-pardavimo sutarties galima teikti iki 2024-08-30.
4. **VPT: [pastebėjo](#)** savivaldybių administracijų ydingą praktiką įsigyjant elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimo ir operatoriaus paslaugas. Atlikusi kelių savivaldybių pirkimų patikrinimą, VPT pastebėjo, kad savivaldybės sudaro ilgalaikes 10-20 m. sutartis elektromobilių įkrovimo paslaugoms teikti, suteikdamos tiekėjams teisę nemokamai naudotis žeme ir nustatyti paslaugų kainas. Nors šios sutartys atitinka koncesijos modelį, jos buvo sudarytos viešojo pirkimo būdu. VPT rekomenduoja iš anksto įvertinti elektromobilių įkrovimo prieigų poreikį bei rinkos suinteresuotumą, galimą veiklos atsiperkamumą ir net galimybes šių paslaugų teikimą apmokestinti.

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos apeliacinis teismas: viešojo pirkimo sutarties įvykdymą gali užtikrinti tiekėjo pasitelktas partneris (UAB „Saturina“ v AB „Kelių priežiūra“), 2024-08-01

Perkančioji organizacija (PO) vykdė du pirkimus techninės druskos, skirtos kelių barstymui, pirkimus (Pirkimai). Šiuos pirkimus laimėjo ieškovė tiekėja, su kuria buvo sudarytos pirkimų sutartys. PO taip pat pareikalavo pateikti sutarčių įvykdymo užtikrinimo priemones pasirenkant vieną iš Pirkimų sąlygose nurodytų alternatyvų. Ieškovė pasirinko sumokėti užstatą, tačiau paaiškėjus, kad pati ieškovė nėra pajėgi pateikti užstatą, ji pasitelkė partnerį – Lenkijos bendrovę – kuris už ieškovę sumokėtų užstatą. Ieškovė, jos partneris ir PO diskutavo dėl trišalio susitarimo sudarymo, PO pratęsė terminą sutarties užtikrinimui pateikti, tačiau galiausiai nusprendė nepriimti užstato ir informavo ieškovę, kad Pirkimo Sutartys neįsigaliojo, kadangi partnerio įmokėtas užstatas pagal Viešųjų pirkimų įstatymą (VPI) ir Pirkimo sąlygas nėra laikytina tinkama Sutarčių įvykdymo užtikrinimo prievole. Ieškovė ginčijo šį PO sprendimą.

Pirmosios instancijos teismas ieškovės ieškinį atmetė, tačiau Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas) šį sprendimą panaikino ir ieškinį tenkino pilna apimtimi.

Pirma, Teismas pabrėžė, kad nei VPI, nei Civilinis kodeksas nenustato imperatyvaus draudimo tiekėjui pasitelkti trečiąjį asmenį PO pateikiant sutarties įvykdymo užtikrinimą. Aiškaus draudimo pasitelkti trečiąjį asmenį pateikiant sutarčių įvykdymo užtikrinimą šiuo atveju neįtvirtino viešojo pirkimo Sutarčių sąlygos. Tuo tarpu aplinkybė, kad pagal Sutartis užtikrinimą privalo pateikti tiekėjas, Teismo vertinimu taip pat negali būti vertinama kaip draudimas trečiajam asmeniui sumokėti užstatą už tiekėją. Tokiu atveju svarbu įvertinti tai, ar pasitelkus trečiąjį asmenį sutarčių įvykdymo užtikrinimui pateikti, bus pasiektas šio instituto tikslas, t. y. ar bus užtikrintas tinkamas pirkimo Sutarčių įvykdymas bei kompensuoti PO patirti nuostoliai, atsiradę dėl netinkamo pirkimo sutarčių įvykdymo, ar nebus kliūčių PO pasinaudoti užtikrinimo priemone.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, įvertinęs Byloje susiklosčiusias aplinkybes, Teismas konstatavo, kad trečiojo asmens pateiktas užstatas yra tinkama Sutarčių įvykdymo užtikrinimo priemonė. Teismo vertinimu, šią aplinkybę pagrindžia bent šios aplinkybės: (i) partnerio atliktame pavedime PO nurodyta mokėjimo paskirtis, mokėjimo tikslas – Sutarčių numeriai, mokėjimas yra reikšmingos sumos (195 tūkst. EUR); (ii) partneris dalyvavo šalių susitikimuose, derybose dėl mokėjimų pagal Sutartis vykdymo, todėl žinojo užstato sumokėjimo sąlygas; (iii) partneriui sumokėjus užstatą, pasibaigia pradinio kreditoriaus reikalavimas, kuris pereina partneriui (todėl PO, pasinaudojusi Sutarčių užtikrinimo priemone, nebūtų turėjusi pareigos užstatą grąžinti ieškovei, o ieškovės partneris savo reikalavimą būtų nukreipęs į ieškovę); (iv) ieškovė nesiekė neteisėtai pasitelkti subtiekęją, kadangi trečiojo asmens atliktas užstato įmokėjimas nėra prekių ar paslaugų tiekimas (rodantis sutiekimo santykių egzistavimą).

Trečia, Teismas sutiko su ieškovės pozicija, kad nepaisant to, jog ieškovė pranešimus apie Sutarčių įvykdymo užtikrinimo priemonių pateikimą išsiuntė po darbo valandų ir nedarbo dieną, PO pažeidė bendradarbiavimo pareigą. T. y. PO nevertino fakto, kad Sutarčių įvykdymo užtikrinimo priemonės buvo pateiktos PO anksčiau, nei suėjo terminas joms pateikti, ir pasirinko pasyvią ir formalią poziciją, taip užkirsdama kelią tiekėjai tinkamai įvykdyti reikalavimą pateikti Sutarčių įvykdymo užtikrinimą.

Ketvirta, Teismas pabrėžė, kad Sutarčių laikymas neįsigaliojusiomis prilygsta jų nutraukimui, kuri yra kraštutinė priemonė ir negali būti taikoma tik esant formaliam pagrindui. Šiuo atveju PO neturėjo pakankamo pagrindo nepriimti tinkamo sutarčių vykdymo užtikrinimo ir laikyti Sutartis nesudarytomis.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

